

David Fernández: "La pau s'aprèn, i si ho fem a la caputxina ens en sortim segur"

Dij, 16/06/2016 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete -CR) "Igual hauríem d'haver trucat al **pare Botam** aquests últims tres anys de procés!". Amb aquesta complicitat i ironia l'ex diputat de la CUP i periodista, **David Fernández**, ha expressat la sintonia i admiració cap al caputxí Joan Botam en matèria de pau, però també en matèria de coratge i determinació col·lectiva. Ho ha fet aquest dimecres davant cent cinquanta persones a la sala d'actes de Cristianisme i Justícia, dins del diàleg *Pau i religió*, organitzat per l'[Institut Català Internacional per la Pau](#) en el marc del cinquantè aniversari de [la Caputxinada](#).

Hi havia gran expectació. L'ajornament dues vegades del diàleg i el tarannà dels dos convidats prometia. L'acte, en format debat amb torn de preguntes, i conduït per la periodista de TV3 **Mireia Prats**, ha tingut complicitat, afirmacions entre línees, i una clara voluntat de posar sobre la taula aspectes claus i rellevants de la pau com a element de construcció i futur.

S'ha de ser creient en alguna fe, en alguna religió, per ser un home de pau?

Pel pare Botam cal matisar el terme creient, ja que "no és la manera total de definir algú". Ell aposta més per persones receptives i no receptives, "per buscar punts de retrobament". Botam afirma que "el compromís no és una opció que un pot fer o no pot fer, sinó que és conseqüència lògica de sentir-se integrat en l'univers, en el medi, un més a la colla".

"En alguna cosa has de creure", ha expressat Fernández, "jo crec en la condició humana que tal i com estan les coses ja és molt"; però alhora, també s'hi ha de sumar "creure en la justícia, i en l'absència de violència". Tot i declarar-se no religiós, Fernández sí rebutja el nihilisme, ja que per a ell "no és possible ser constructors de pau en contextos nihilistes". La necessitat de canviar les coses ho provoca la mateixa realitat, "que ens interpel·la", i en què creu? "en les persones, pensin el que pensin".

Botam, des d'una perspectiva cristiana, ha afirmat que la utopia d'anar més enllà interpel·la, "a creients i no creients", i en això no hi ha raons científiques, de pes, que ho justifiquin. "Hi ha un impuls interior, una visió lúcida que et fa entendre, comprendre, et posa en tensió en funció d'un futur millor, i emergeixen aquests recursos: la suposada desobediència civil, la no violència, el pacifisme". Aquestes qüestions no te les inventes, "vénen sobre la marxa en la mesura que tu veus, o sents", i això no té raó científica.

Per a David Fernández, és més interessant i coherent "saber perquè la gent no es revela", molt més que "perquè la gent es compromet. La pregunta no és si un món

nou és possible sinó com és possible aquest". Com és possible una Mediterrània amb 30.000 cadàvers i no fer res?, ha preguntat. Fernández aposta per preguntar-se més "perquè la gent és passiva, és acrítica, i no tant perquè es mobilitza per un instint de justícia".

Quins fonaments humanistes ha de tenir una persona, més enllà de les creences, per construir pau?

El pare Botam creu que primer de tot cal "no buscar els estímuls o els enemics fora d'un mateix, sinó que tota la dinàmica de construcció de pau comença des de dins, des d'un mateix". És fàcil donar les culpes als altres, "però de vegades aquests 'dimonis' els tens dins i és amb ells que has de lluitar". L'altra fonament per construir pau seria "un cert esforç d'autodomini", posant l'austeritat com a exemple. És un terme connotat negativament, "però és l'esforç, l'ascesi, que un ha de fer d'autocontrol".

Fernández hi ha volgut afegir valors com el respecte als altres, a la mirada dels altres, "i com deia en Joan, la mirada autocrítica sempre, i això també lliga amb la desobediència civil. La desobediència civil té una virtut humanista i és que tothom es responsabilitza".

Tots dos convidats tenen experiència en mediar. Però què és el més difícil de fer-ho? Per a Botam, participant com a acollidor durant la Caputxinada del 1966, la primera és "no fer trampa, anar amb el cor a la mà, sincerament, d'una manera coherent, sabent que te la jugues". Quan ell va estar davant del governador civil sabia que se la jugava, "però et sents fort perquè estàs seduït per la veritat i la justícia d'aquella acció. Quan aquesta experiència és compartida per un col·lectiu o poble té una força il·limitada".

David Fernández, fent l'ullet a l'actualitat política, ha confessat que el procés de pau de veritat "és amb els teus". Quan arribes a un esquema resolutiu democràtic, "el més difícil és mantenir la pau". "El que més costa en un conflicte és fer el pas següent: intentar que el conflicte es transformi".

I en el moment actual que viu Catalunya, un moment en que ja s'ha fet una mica de desobediència, què més s'ha de fer?

Botam advoca per "prendre consciència de la realitat social, fer tant com sigui possible una cultura compartida de les motivacions que porten des de la base a un projecte, a una esperança". Fer-se forts en aquesta base i no perdre els estreps, ha explicat el caputxí. "Els enemics també són dins, tinc la sensació que anem encara poc lúcids, no ens adonem que els enemics els tenim a dintre, i que el diàleg i el consens, tant com sigui possible, és un element a tenir en compte".

Fernández creu que en un moment de construcció de llibertat i de reclamació de drets "fa falta coratge i una unitat, una mica ecumènica, entre persones molt plurals i projectes molt complexes. Construir un refugi democràtic enmig d'aquesta Europa no és cap cosa fàcil".

I com ajuden les religions a la construcció de pau? Botam aposta per una religió no impositiva, no dominant, no política, "prefereixo parlar de tradicions religioses i espirituals; religions que siguin universals, inclusives". Una religió violenta és contradictòria, han afirmat, "el nostre Ramon Llull ja deia que entre jueus, musulmans i cristians es mantinguessin sempre en diàleg".

Fernàndez, en una perspectiva anticapitalista, ha posat de manifest que "la pitjor religió avui és el diner, com a sistema de creences".

Davant d'una Europa de fets vergonyants, Mireia Prats ha qüestionat els convidats: "Què més es pot fer? es necessita gent de pau, mediadors en aquest conflicte?" Fernàndez creu que el problema fonamental "es diu voluntat política". I per no pensar sempre en la pinça estat i mercat, ha recordat que encara queda la societat: "desobediència, anar, tirar les tanques i obrir-les". Botam està d'acord amb la voluntat política, però afegint a la base de la voluntat política "moviment, una efervescència a les bases".

Política, dones, humanitats, el torn de preguntes

Arriba el torn de preguntes, i les qüestions són de tota mena. Algunes en clau política interpel·len els convidats sobre si seria possible introduir en la nova Constitució uns principis de valors cristians com a constatació de les nostres arrels, el paper de les dones, el possible binomi entre cristià i anticapitalista, o el paper amenaçat de les humanitats.

Davant la qüestió de la implicació de les dones en la societat com a constructores de pau Botam creu que una intel·ligència emocional més afectiva i prudent "no ens aniria malament". "La intel·ligència del cor és la que construeix. En el supòsit que això ho encarnin dones ho podríem provar". Fernàndez reclama els valors socials del feminisme: "diàleg, escolta, pacifisme, horitzontalitat que és feminista".

Cal una nova caputxinada?

El pare Botam ha recordat que els caputxins de la caputxinada "no som pas els frares, sinó els universitaris a qui van tancar en el convent". El caputxí, provincial de l'orde en aquells fets, sí veu la necessitat que "una altra generació es mogui i organitzi, se la jugui, perquè ells se la van jugar. Tant debò es produís".

Fernàndez aposta per la determinació col·lectiva, i el coratge democràtic. "Si no fem això ja sabem què hi haurà, el passat, es tracta de perseguir el futur. Igual hauríem d'haver trucat al pare Botam aquests últims tres anys de procés!".

I en aquesta nova construcció social, els cristians són o poden ser uns bons companys dels anticapitalistes per fer un món més just i més humà? "Sí, perquè hem d'expulsar els mercaders del temple!", ha exclamat Fernàndez. "Els militants més generosos, abnegats i tossuts que he conegut són cristians de base. Estic molt més enganxat a qualsevol teòleg de l'alliberament que a qualsevol llop estepari de Wall Street. Comparteixo molts valors, entre ells l'austeritat. **Casaldàliga, Ellacuría**, són grans companys de viatge".

Quin és el paper que juguen les humanitats?

Botam recorda que "el llegat cristià és potent. El que em sap greu és que a nivell escolar no hi hagi una ressonància de valors, ja no tant confessionals, sinó espirituals, de cultura àmplia". Fernàndez, d'acord amb Botam, creu que la formació humanística de les persones "és clau, la seva pèrdua és una amenaça". "Les humanitats o la filosofia estan desacreditades. On està l'ètica en el disseny curricular? Hauria de ser una formació continuada i permanent".

A mode de conclusió, el pare Botam ha defensat que la religió monoteista "neix per

negar la religió política, la religió del poder, del mercantilisme i la utilització. Els que tenen drets són les persones. La religió alliberada de qualsevol poder i política és destinada a introduir i afavorir la no violència, la religió de l'amor i la justícia". Fernández ha afegit: "El pacifisme és la millor eina per transformar la societat, la pau s'aprèn, i si ho fem a la caputxina ens en sortim segur!"

L'acte, retransmès en directe per streaming, ha comptat amb la presència del director d'Afers Religiosos, **Enric Vendrell**, de l'activista **Arcadi Oliveres**, de la religiosa escolàpia **Maria Pau Trayner**, de la periodista **Mònica Terribas**, del president del GTER **Jorge Burdman**, i del caputxí **Josep Manel Vallejo**, entre d'altres.